

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

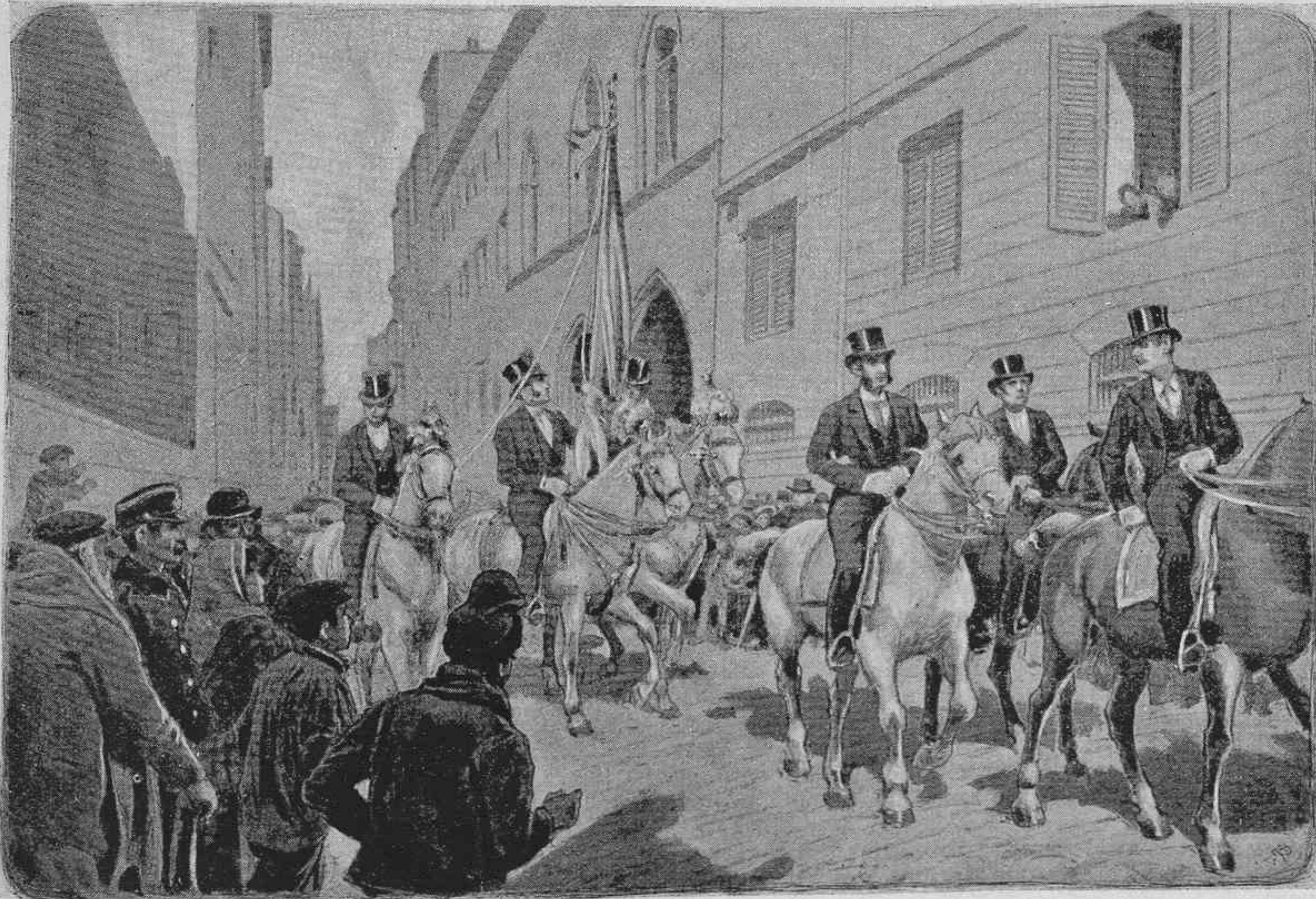
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

FESTAS POPULARS

Dibuix del malaguanyat artista J. LLUIS PELLICER

Els tres toms.

CRÓNICA

DE varas de tinents d' arcalde n' hi ha de dugas menas: una que 's veu y un' altra de invisible: una de gala y un' altra de treball.

La vara de gala es recta, llisa, lluhenta, té puny d' or, borletas de seda y virolla de plata.

La vara de treball no es, de molt, tan primorosa: consisteix senzillament en un bastó de crossa ó de ganxo.

La de gala li serveix al tinent d' arcalde pera lluhir el garbo en els actes públics y oficials.

La de treball, per enganxar ab la crossa las branques de la figuera, ferlas baixar fins á posarlas al alcans de la séva ma y cullir las figas més maduras y panxonas.

Per aquest motiu, no sols per lo que lluheix sino principalment per lo que aprofita, hi ha tanta afició á desempenyar el càrrech de tinent d' arcalde, sobre tot en els municipis de alguna importancia, que contan ab moltes y grans figueras y totes ben carregadas de fruyta.

Y per aixó també 'l govern, que quan se tracta de tenir contents als séus compinxos no mira trevas, va arrogarse la facultat de nombrar als tinents d' arcalde de las ciutats populosas, entre ellas Barcelona, facultat que fins fa poch era privativa dels mateixos ajuntaments. ¿Qué menos podía fer en obsequi dels séus amichs, que deixarlos que 's fessin un bon tip de figas?

Pero ¡ay! que 'l govern proposa y 'ls ajuntaments, si son una mica espavilats, disposan.

Ab sols sis regidors contavan els fusionistas á la Casa gran, nascuts al fons del clássich tupí de las sorpresas electorals... Els més d' ells no tenen cara ni ulls... pero sí una ganeta, que 'l rostre se 'ls fon en un immens badall. Per aixó 's diu que no tenen cara ni ulls: tot es boca oberta.

Donchs á tots sis els va enviar en Sagasta el corresponent doble joch de varas; la de borletas pera lluhir; la de crossa pera treballar.

Y com sigui que la ley municipal adjudica als tinents d' arcalde la presidencia nata de las comisiones, ja se las havían repartidas ells ab ells las pomposas figueras:—Jo 'm quedo ab la de Gobernación, tú ab la de Hisenda, aquell ab la de Foment, l' altre ab la de Consums, el de més enllá ab la de Mataderos, y fins hi havia qui 's resignava ab la de Cementiris. Una figuera per barba. Res hi feya que las figas siguessin de coll de dama las unas, de bordissot las otras, sajolas las d' aquí, verdals las d' allá: totes se consideravan aprofitables, fins las de porch, fins las de cap-de-mort.

Pero l' Ajuntament, mirant per la salut dels regidors sagastins va dir:—Pero, noys, ¿no veyeu que tantas figas vos farían mal de ventre?

Y sens més que crear una comissió central, encarregada de negocis tan importants com la rotulació dels carrers y la numeració de las casas, els lletreros y aparadors de las botigas, els bagatjes y 'ls allotjaments... ¡ah! y també las rifas, y sens més que colocar en aquesta comissió als sis figataires sagastins, ho va tenir tot llest.

Volían una figuera de fruyt, y se 'ls ha donat una figuera borda: la figuera de las rifas. ¡Se 'ls han ben rifat!

En quant á las otras, podrán agitar tan com vulguin el bastó de crossa que deuen á n' en Sagasta, pero

«¡de lluny se las mirarán!»

Ara diguin: después de aquesta jugada, qu' en la técnica de l' esgrima se 'n diría un *quite de primera*, ¿no 's comprén y no s' explica que tots els fusionistas, els tinents d' arcalde y 'ls séus amichs petin de dents? ¿Y que 'ls desdentegats com el vell Sagasta petin de genivas?

¡Vaya un atreviment! ¡Embotellar—aquesta es la frase metafórica que s' ha empleat—als sis tinents d' arcalde fusionistas!

—¡No hi ha més! ¡Costi lo que costi, s' ha de trencar la botella!—varen exclamar els més desesperats. —¿Hont s' es vist—afegían—allunyar de las figueras municipals als nostres amichs, precisament als que tenen bastó de crossa y baduquera per abastar fins las figas de cap de brot?

Y en aquest estat d' ánimo van posar fil á l' agulla. Pero ¡ay! que la tela es ja avuy més dura que la sola de cuyro, y las agullas sagastinas comensan á estar totes despuntadas.—¡Vaya, que ya no pinchan!

Anular l' acort de l' Ajuntament creant la famosa comissió central costa menos de dir que de realisar, dat que l' Ajuntament, al péndre'l, no va separarse un punt de lo que prescriu la ley municipal, conferint á la Corporació la facultat de constituhir las comisiones que cregui convenientes al bon régimen administratiu. Y ¿qué menos podía fer pera vetllar per las figas de las figueras?

Cert que el Sr. Amat, com arcalde qu' es de R. O. podía suspendre l' acort. Pero 'l Sr. Amat es avants que tot un bon ciudadá de Barcelona, y no está tan renyit ab sí mateix, que vulga oposarse als sentiments de la ciutat.

L' altre día varen cridarlo á capítul. El gobernador Socías, y el cacich Comas y Masferrer van sotmetre'l á una especie de tortura moral; pero per més que van bufar no varen poder girarlo.

—No olvidi que vosté es un arcalde de R. O.: que vosté es un arcalde fusionista.

—Bueno: donchs aquí tenen la vara.

—Oh aixó no 'ns convé.

—Ni á mí lo altre.

Y es que la vara d' arcalde, per més arcalde de R. O. que 's sigui, s' ha tornat una brasa de foch: qui s' atreveixi á empunyarla ab l' intent de contrariar els sentiments de Barcelona, tingui per segur que 's cremará.

—¿Cóm ho farém? ¿Cóm ho dirém?—anavan recapitant els que veuen morta y enterrada per sempre més la causa del odiós caciquisme.

De sopte van fixarse en el acort pres per l' Ajuntament prestantse á intervenir en la solució del conflicte del treball que avuy pertorba la vida normal de la ciutat. Pero aquest acort revela un bon desitj, ha sigut acullit ab agrado per la ciutat entera... y si la ley municipal no senyala aquesta classe de atribuciones als Ajuntaments, tampoch las impedeix, y 'l bon sentit que val més que totes las lleys las recomana y las imposa.

Donchs tampoch per aquest costat es vulnerable la corporació municipal. ¿Qué succehiría, si s' arribés á pendre com á base de suspensió el fet de haver buscat l' Ajuntament la pau y l' armonía entre 'ls seus administrats? ¿Es que 'l govern vol la guerra y la discordia?

Está ben vist, que quedan obstruhits tots el camins, porque 'ls sis senyors del bastó de ganxo puguin arribar á las cobdiciadas figueras. No tenen més remey qu' ensalivar, glatir y resignarse.

Certas trastadas podían ferse quan el cos electoral dormía: quan els ajuntaments de Barcelona se forjavan en els cassinos caciquistas, anant els favorecuts del cassino al tupí, y del tupí á las taulas del

EN PUIG Y CADAFALCH

—La tasca es colossal,
pero á mí no m' arredra:
d' aquest mal casalot
no n' ha de quedar pedra sobre pedra.

á l'ordre: el mateix poble se 'n encarregaria... El poble 's va despertar y vetlla.

Pero també, per lo mateix que vetlla, no está disposat á consentir la més mínima brutalitat del poder central.

Trenta mil electors varen pendre part en las últimas eleccions municipals: en las que se celebressin després de qualsevol abús del poder, hi pendria part tot Barcelona.

Y en aquestas circumstancias ¿de ahont trauria en Sagasta als regidors interins que haurían de reemplaçar als suspesos? ¿Qué no veu que ja avuy tothom aquí se 'n dona vergonya de dirse fusionista?

S' ha de desenganyar, avi Sagasta: ni cargolantse 'l tupé fins á ferne un llivant, fora prou fort y resistent pera salvar als náufrechs del caciquisme, en els mars lliures de Barcelona agitats per l' oratje regionalista y pel trángul republicá.

Lo qu' es aquí 'l caciquisme ja ha begut oli.

P. DEL O.

Hôtel de Ville. Llavoras tot era possible. Barcelona s' ho mirava ab la més complertá indiferencia.

Pero las circumstancias han cambiat. La doble corrent que avuy predomina á Barcelona, la republicana y la regionalista, en tot quant se relaciona ab la vida municipal, ha emprés una sola y única direcció. Y es tan poderosa la seva empenta qu' en un instant ho ha arrastrat tot: tupins, tupinadas y tupinayres.

Si l' Ajuntament actual arribés á faltar á sos debers, si no acertés á correspondre á la confiança pública, no fora pas el govern qui hauría de cridarlo

L' AYGUAT DE LA FALUGA

D' un riu que no es al mapa, una crescuda
moltas desgracias feu:
arrastrá 'l pont de fusta, algunas bestias,
y fins matá un pagés.

Y mentres cap el mar el cos exánim
se 'n duya la corrent,
com era molt bon home, l' animeta
volava dret al cel.

EN TRANVÍA

—Li adverteixo que 'l fum del seu cigarro 'm molesta...

—Ho crech, senyora; pero ahir vespre al teatro també 'm molestava 'l seu sombrero, y jo vaig callarme com un mort.

Ja l' hi tením; de bat á bat la porta
ja Sant Pere l' hi ha obert,
y encare qu' allá dalt tot es ventura,
—com no hi estava fet,—
recordant els horrors de la riuada
plorava el bon pagés.

—Ey! mestre qu' es aixó?—digué aturantse
un venerable vell—
que no sabeu, pot ser, que la consigna
ens mana estar contents?
—Prou que m' ho penso—respongué 'l pobre home
—pero no hi puch fer mes;
quan, un' hora al entorn, he vist las hortas
y 'ls sembrats tot coberts,
de mitja cana d' aygua, y considero
que la cullita 's pert,
no hi puch fer mes, sento que 'l cor se 'm trenca...
—Calleu, home, calleu,

UN SASTRE
QUE CONEIX EL PANYO

—Senyor Marial, aquesta grava no val res.
—Pero costa molt. Espereuvos una mica: ja la trobarem mes bona y mes barata.

calleu y no 'm feu riure—va interrompre
tot decidit el vell;
y ab un desdeny olímpich, girant quá,
el seu camí segueix.
El pagés, aturadit de l' insolencia
y no entenenthi res,
va preguntar qui era aquell poch, modos
y tots van dí: «¡Es NOÉ!»

P. BOSCH

AB EL MAJOR RESPECTE

—M' han dit, senyora meva, qu' es vosté una de las distingidas damas que l' altre día van visitar al arcalde, demanantli l' estricto cumpliment del article 472 de las Ordenansas municipals, que prohibeix fumar dintre dels cotxes del tranvía.

—En efecte, vaig tenir aquest honor.

—No tracto de regatejarli l' honor ni l' éxit de la demanda; pero posadas las cosas en el terreno del cumpliment de la ley y abandonant el de la galantería, en el qual ens hauríam entés perfectament, me permeterà que, recordantli alló de que *donde las dan las toman*, demá ó demá passat vaji jo també á veure al arcalde pera reclamarli la fidel observancia de diversos articles de las mateixas Ordenansas, violats precisament per vosté, senyora meva, per vosté que tant s' indigna y escandalisa porque 'ls pobres fumadores ne desobeheixen un sol.

—¿Jo violo las Ordenansas? No ho sabia.

—Donchs no ho dupti, respectable senyora. Y no per casualitat y una vegada que altra, sino á diari, sistemáticamente, ab una persistencia que reclama més severitat en el cástich.

—Explicuis.

—Ab el seu permís vaig á ferho. ¿No es vosté la que cada nit se presenta al teatro y s' assenta tranquilament á la seva butaca, lluhint un descomunal sombrero que tapa la vista dels espectadors que tenen la desgracia de seure darrera seu?

—¿Y qué?

—¿Qué? Sápigas que l' article 70 de las Ordenansas municipals díu que no 's pot estar al teatro ab el sombrero posat desde que s' aixeca fins que 's baixa 'l teló.

—¿De veras?

—Tal com sona. Pero aném seguint. ¿No es vosté la que cada vespre després de sopar mana á la criada que baixi las escombrerías al carrer?

—Sí que acostumo á ferho.

—Donchs falta altra vegada á las Ordenansas, en qual article 285 se prohibeix depositar en la vía pública «basura, desperdicios, papeles ú otros objetos.»

—No ho havia sentit dir may.

—¿No es vosté la que ab molta freqüencia, á pesar de veure que 'l tranvía va ple, el fa deturar y procura ficars'hi?

—¿Quín mal faig?

—Desobeheix l' article 468 de las propias Ordenansas, segóns el qual en els cotxes del tranvía no més hi pot anar el número de personas que marca cada carruatje.

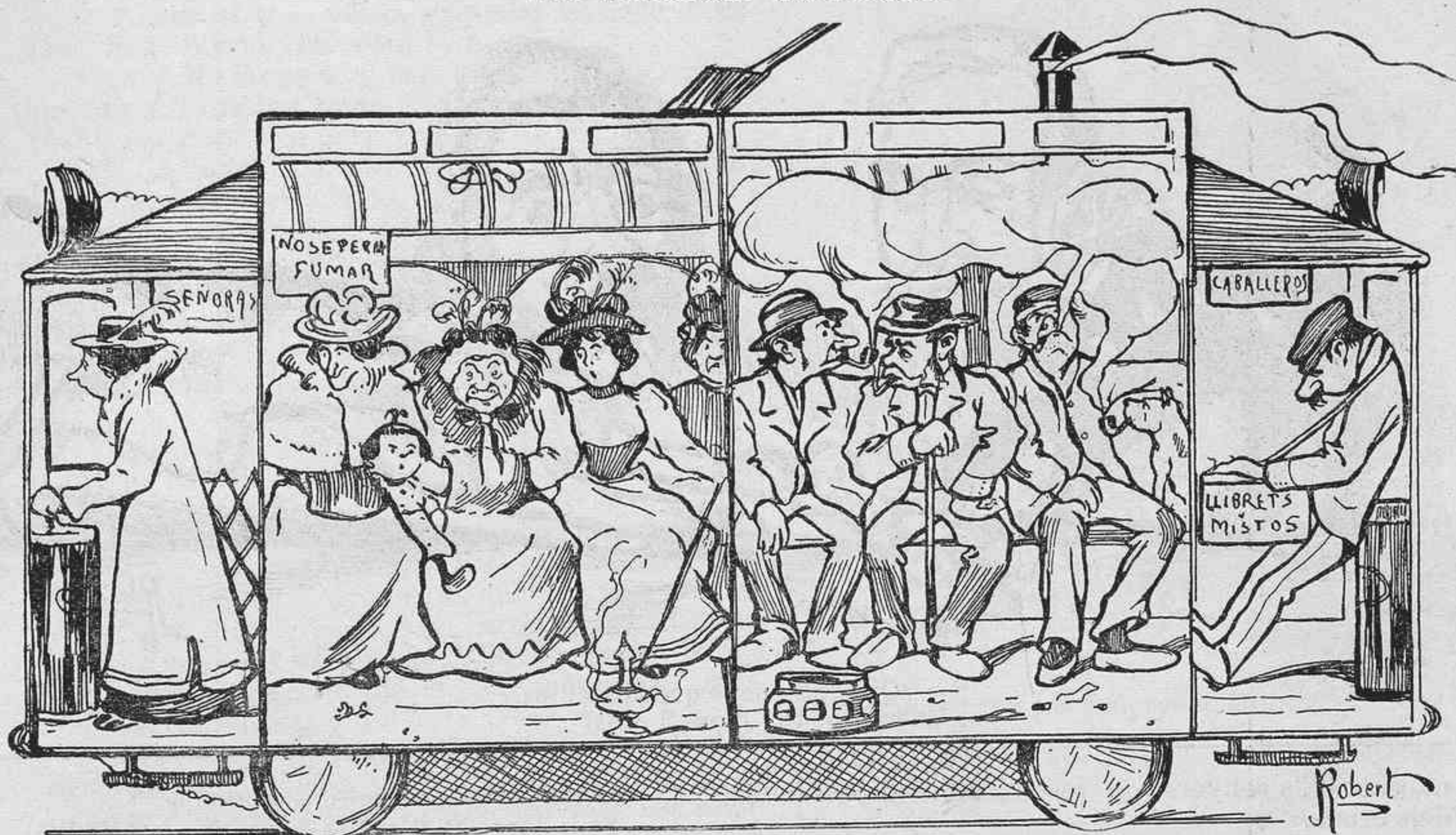
—Oh! En aquest cas ja m' aconsolo d' anar dreta á dintre, agafada á la corretja.

—Nova infracció de las mateixas Ordenansas, qu' en la article 469 preceptúan que al interior dels tranvías no més hi vajan els passatjers que hi cápigan assentats.

—Bé, pero...

—Esperis, senyora meva, esperis!... ¿No

LA MILLOR SOLUCIÓ

Pera resoldre l' actual conflicte dels tranvías, res tan senzill com dividir els carruatjes en dos compartiments: l' un pels fumadors, l' altre per las senyoras. Y *tutti contenti*.

es vosté la que quan se troba al carrer ab algunas amigas, las atura y forma ab ellas un grupo que ocupa una bona part de l' acera, ab evident perjudici dels transeunts?

—¿Tampoch pot ferse aixó?

—Tampoch. L' article 282 de las Ordenansas ho diu: «Queda prohibida la formació de grupos que obstruixin el pas ó constituixin un destorb pera la lliure circulació.»

—¡Mare de Deu!...

—Encare no hem acabat. ¿Recorda vosté quan trobantse al teatro enrahona durant l' acte ab la seva vehina ó s' alsa pera saludar á una amiga qu' entra?

—Sí, senyor.

—Donchs també llavors falta al article 70 de las Ordenansas, que imposa als concurrents als espectacles públichs, mentres el taló está alsat, el deber de permaneixen *assentats y en silenci*.

—¡Quína tiranía!

—¡Qué vol ferhi! *Dura lex, sed lex*, que deyan els llatins. Pero... aném continuant. ¿Recorda vosté aquells dos testos de flors que té en la finestra del costat del balcó?

—Sí; dos testos de menta.

—No senyora: dugas infraccions més de las vidents Ordenansas, qu' en son article 301 declaran que queda prohibit tenir en las finestras *macetas ú otra cosa que pueda caer y dañar á los transeuntes*.

—¡Ave María!...

—¿Recorda vosté la regularitat ab que la seva criada surt cada dematí al balcó, entre deu y onze, á espolsar las alfombretas de la sala?

—¿Aixó també está privat per las Ordenansas municipals?

—¡Vaya! Article 288: «No podrán espolsarse en balcones que donguin á la vía pública alfombras ni estoras, sino de sis á set del dematí al estiu y de set á vuyt al hivern.»

—¡Si qu' estém ben divertits!

—Divertidíssims, senyora meva. Y més ho esta-

rém, com li dich, demá ó demá passat, quan jo vagi al arcalde ab aquesta llista de faltas y li participi que vosté es una de las que ab més constancia las cometen.

—Bueno: 'm defensaré, dihent que molts d' aquestas infraccions son cosa de la meva criada.

—¿Qué 'n treurá d' aixó? Article 911 de las Orde-

CADA HÚ TÉ 'L SÉU NAS

—¿A n' ella l' ofén el tabaco? ¿Y si jo li digués que á mí m' ofenen las essencias qu' ella porta?

ENTRE EN COMAS Y EN ROIG Y BERGADÁ

¿Quí dels dos se queda ab l' os?
¿Será 'l petit? ¿Será 'l gros?

nansas: «Els senyors son responsables de las faltas dels criats.»

—Alegaré que jo no las coneix las Ordenansas.

—No li valdrá. Article 16: «La seva ignorancia no excusa del seu compliment.» Y además, lo que li responderá l' arcalde:—¿Es dir que vosté no més sab l' article que va contra 'ls fumadors y dels demés no 'n té noticia?

—De tots modos, vosté no ho farà aixó de delatarme. Sería convertirse en polissón, en espía, en...

—Ah, no senyora! Sería senzillament cumplir ab el meu deber de bon ciudadá. Article 18: «Tothom está obligat á denunciar las infraccions d' aquestas Ordenansas.»

—¿Es á dir que estich perduda?

—Perduda, no; en el camí de l' equitat y la justicia, sí. Serenis una mica, posis á la rahó, reflexioni lo que han fet vosté y las demés senyoras de la comissió que van anar á visitar al arcalde, y pensi que la defensa es natural, que 'ls pobres fumadors no son tan temibles com vostés volen fer veure y que en últim resultat la ley no pot ser de goma elástica; ó 's tira de la corda per tots ó no 's tira per ningú; ó s' obliga á tothom á cumplir las Ordenansas municipals, ó 's deixa que 'ls aficionats al tabaco donguin, assentats al tranvía, una que altra xucladeta al delicat veneno que 'ls ven l' Arrendataria.

A. MARCH

¿per qué vas avisarme—tas esposallas?

Sens dupte aixís volías—donarme á entendre que puig que jo á enlassarme—no 'm decidía, no 't mancava un bon jove—trempat y tendre per acceptar el cárrech—que refugia.

Y está clar, tú pensavas—que jo al mirarte tal vegada d' enveja—poguéis morirme. Per xó vas invitarme,—per revenjarte ja que ab tu per l' Iglesia—no volguí unir-me.

No m' ho neguis, l' idea—qu' acariciavas, era que jo 'n fes una—cansat de viure; y en cambi... quan vaig veure't—que ab ell passavas, no vaig poder de menos—d' esclatá á riure.

¿No sabs perquè? ¿No atinas—perqué mos llabis s' obriren ab sarcasme,—videta meva? T' ho diré porque ploras—y vull qu' acabis eixa pena que passas—que no té treva.

¿Estém sols? Donchs escolta;—la nit aquella, igualment qu' ara estavas—encantadora. Ton caparró adornavas—ab la flor belia, símbol de la puresa—mes seductora.

Damunt del pit hi duyas—també floretas de taronger; floretas—que tu tant amas, que fent com moltas altrás—sempre distretas, te 'n trobo encare al veure't—las lligacamas.

Donchs bé, ja sabs els díes,—quan erats lliure, que... bah, bah, de callarho—férem promesa. ¿Compréns ara, dolsura,—qué 'm va fer riure? Aquellas flors, el símbol—de ta puresa.

AMADÉU DORIA

FLORS DE TARONGER

També ell va preguntarm'ho:—l' innocent creya que jo li explicaría—perqué me 'n reya, quan á dintre l' iglesia—vareig topavos en el moment qu' anavau—cap á casarvos.

Igualment de mon riure—tu te n' extranyas, perquè prou sabs, hermosa,—que jo aquell día, ab lo verí dels celos—dins las entranyas, tan sols era greu pena—lo que sentía.

Y vaig riure, no ho nego—¿Perqué vaig riure? Deixho corre, hi han cosas—que devegadas es millor perquè l' home—tingui bon viure, que no puguin contarlas—may las casadas.

Puig que mon cor n' estava—plé de tristesa, d' alegría no ho foren—pas mas riallas; si tu de no deixarme—feres promesa,

FILOSOFÍA HÍPICA

MONÓLECH D' UN CABALL

—¿Qué diable succeheix avuy? No l' entench á n' aquest home. Fa una pila d' estona que han tocat las cinch, y en compte d' enganxarme al carro com de costum, aquí 'l teniu rondant d' un cantó á l' altre del estable, xiulant com un merlot, donantme copets amistosos y...

¡Calla! Aixó encare es més salat! Ara 's treu las espartenyas y 's posa las botas. ¿Vols t' hi jugar que s' ha tornat boig?... ¡Cóm bufa, l' infelis! Sembla un camállich carregant una paca de cotó... Apa, maco, que per portar botas s' ha de patir una mica... quan no s' hi está avesat.

Aném, ja se las ha posadas... ¡Hola! ¿Qu' es aixó que ara agafa? ¿Un manat de flors de papers de colors? Potser sí que vol donármelas en lloch d' aufals. ¡Bonich esmorzar, com hi ha mon!...

¡Ah, no! Me las posa al cap, per adorno. Té, ara 'm pentina y 'm fa una trena á la quá. Y també m' hi planta un grapat de flors...

Vaja, ja ho entench: som el día de sant Antoni dels Ases... la nostra festa.

Es dir, la nostra, la d' ell. ¡Valenta festa la que faig, rodant tot el día com un pendatxo per aquests carrers, sense un minut de descans, y moltes vegadas sense que ningú 's recordi de donarme las garrofas!...

Jo la festa la compendria, y fins l' acceptaria de bon grat, si ell me digués:—Mira, Diamante, com avuy es la diada dels animals, t' estarás tranquilament al estable totas aquestas vintiquatre horas, sense fer res, com un senyor. Aquí tens un pinso extraordinari d' aufals, fabóns y escarola amanida—me sembla que no demano pas cap requisit dels cars,—una bujola d' aygua per quan tinguis sed, el ronsal ben llarch perque no pateixis, y, anda, disfruta de la vida y no pensis ab el carro, que jo me 'n vaig al exterior á xalarme ab els companys. ¡Aixó sí que sería reposar y fer festa!...

Ara... ¡Teniu; héusela aquí la méva gran diada!... Ben esmorzat, rihent y ab un puro á la boca, ve l' home y 'm puja á caball. ¿Qué hi dit? De segur que anirém á fer alló qu' ell ne diu els tres toms. Preparemnos á *descansar*, corrent com uns ximpls per tot el casco antich y bona part del Ensanxe.

Sí, home, sí; ¡ja vaig! Ja ho sé que tot aixó 's fa en obsequi méu. ¡Aixís te reventessis!...

Endavant; sortim al carrer y aném á reunirnos ab els demés individuos del gremi.

¡Mireulos, qu' están preciosos!... Hasta n' hi ha tres que portan barret alt... y la cara neta. Si ara

INSPECCIONANT EL SEU MERCAT

—¿Que no ho sent que aixó es passat?
—No, señor; nosotros ya no 'n fem cas. ¡Hi estamos tan acostumbrados!...

DEL NATURAL

—¿No le hago pas mal, señor Miró?
—No; pela, pela...
—La verdad es que ustedes els rechidors tienen la pell muy gruixuda.

anessin á can Túnis á carregar sorra, de segur que 'ls guardas els pendrían per regidors dels nous que van á inspeccionar la platja.

Bueno, comensém la funció. Primer aném á saludar al president de la societat, qu' está al quint infern; després al secretari, que viu á la quinta forca; després al *Pelat*, un contractista de carros que té la quadra més enllá de la Creu Cuberta; després... ¡qué sé jo las visitas qu' hem de fer!...

Y ell ¡quina barra! de tant en tant encare 'm passa la ma pel coll y 'm fa una postura, com volguent dir: —¡Ja ho veus cóm te passeio y 't faig lluhir el garbo!... Com si 'l que 's passeja y lluheix el garbo no fos ell...

Lo que més m' empipa, en mitj de tot, no es aixó: lo que 'm subleva, que si gosés m' hi faria á cossas, es el paperot que l' home fa quan som á Sant Antoni, davant de l' iglesia.

Té, ja hi hem arribat. Repareulo: 's treu la gorra, decanta 'l cap, murmura no sé qué... ¡Embustero, més qu' embustero!...

¡No us el creyéu de res, sant Antoni! Aquest home, que ara us saluda ab tant reculliment com si fos un dels vostres millors devots, no 's recorda de vos en tot l' any, no va may á missa, no s' acosta á l' iglesia per res.

¿El veyeu ara? Donchs, el sentíssi quan el carro se li encalla, ó un municipal l' obliga á recular, ó al cap-de-vall d' un carrer estret se troba ab una conductora... ¡Llavoras l' hauriau de sentir!...

¿Eh? Lo que deya. Un tranvía eléctrich li ha fregat la punta de la sabata, y escoltéu lo que surt d' aquesta boca: «¡Malहित siga 'l que...! ¡Aixís te...! ¡Mal com no...!»

¡Anda, salero! Aixó, 'l mateix día de la festa...

¿Qué diria sant Antoni si ara fos aquí?

MATÍAS BONAFÉ

LLIBRES

MALLORCA DURANTE LA PRIMERA REVOLUCIÓN (1808 á 1814), por MIGUEL S. OLIVER. — Vels'hi aquí un llibre que ab tot y cenyirse á sòls sis anys d' historia, y de historia corresponent á una regió tan aislada com es Mallorca, está plé, exhuberant d' atractius, fentse llegir ab gust totas sas planas, prop de 700, de la primera á l' última. Y aixó es degut á distints motius, que aném á enumerar somerament.

De 1808 á 1814, els sis anys de la guerra del francès, varen passar á Espanya cosas extraordinarias, ruidosas fins epopéicas... y en cambi Mallorca 's veje lliure de la invasió. Els historiadors de fets trascendentals han recullit tots els aconteixements brillants de la Península, olvidantse de la Balear major que semblava vejetar en la penombra. Y no obstant, allí també varen passarne de aconteixements, com ne passan entre bastidors, mentres en l' escena 's representa una tragedia. Mallorca 's distingí per son patriotisme: al desolat islot de Cabrera anaren á raure 'ls presoners francesos fets á Bailén y en altres accions de guerra, molts dels quals moriren en la miseria y la inclemencia com náufrechs abandonats; á Palma y demés punts de l' isla acudiren á refugiars'hi milers de fugitius de la guerra, en sa major part cataláns; y allí finalment tingué també son camp d' acció la naixensa de las ideas lliberals, en pugna ardorosa, frenética ab las tradicionalistas y reaccionarias, que ab la tornada de Fernando VII de son desterro s' imposaren á aquellas, prenent odiosas repressalias.

Aquests diversos estats de l' isla y especialment de sa capital se troban descrits en l' obra del Sr. Oliver, ab gran riquesa de datos y pormenors, ab un color espléndit, ab unas palpitations de vida, que un sembla trobarse en mitj de aquella societat agitada per uns aconteixements tan extraordinaris. Tots els llibres que componen l' obra, el primer referent als últims anys del sigle XVIII, destinat á pintar l' estat de Mallorca avants de sa radical transformació; el segón, dedicat á historiar els esclats patriótics del alsament; el tercer, cenyit á descriure els horribles sufriments dels presoners de Cabrera, ab tochs presos de la realitat y que semblan verdaderament poemáticos; el quart, relatiu á la vida y manera de ser dels refugiats que invadiren la població, transformant considerablement sa existencia y son aspecte; y 'l quint y últim, historiant las polémicas y lluytas de lliberals y servils; tots aquests cinch llibres son altrás tantas evocacions admirables de una época pretérita, per ningú historiada fins ara en lo referent á Mallorca, y que 'l se nyor Oliver ha sapigut enfocar ab magistral acert, condensant en una narració exhuberant de vida y d' interés el sens fí de datos que hagué de reunir al efecte, y qu' en altrás mans menos destrás y guiadas per un esperit menos literari, haurían servit á lo més pera conjumar una pesada recopilació.

Perque 'l valor de l' obra no está sòls en l' assumpto, ni en la rica materia que 'l constitueix, sino en l' adaptació de l' un y de l' altra, al esperit observador y sintéctic de un escriptor de rassa, que de una manera admirable sab traduhir y trasmetre sas impresions, com si realment tot lo que conta ho hagués vist desde una altura dominant; mes encare, com si ho hagués viscut.

Y ab aixó está explicat el per qué l' obra resulti tan atractiva, no sòls pels mallorquins, sino per totas las personas de gust, y fins per las que participan de aquell natural interés que inspira sempre 'l coneixement íntim de las cosas passadas.

Traballs com el del Sr. Oliver, apart de son gran mérit literari, tenen un valor históric, que 'ls fa acreedores á l' admiració y al aplauso de tothom que 's preocupa de cosas de la vida intelectual. Qualsevol llegeixi obras de imaginació, tenint á má aquesta série de quadros cinematográfichs arrancats á la mes viva realitat!

LOS OPRIMIDOS, novela de JOSÉ PÉREZ CARRASCO, con un prólogo de ALEJANDRO LERROUX. — El conegut periodista Sr. Pérez Carrasco dona mostrás en aquesta obra de sas brillants condicions pel cultiu de la novela, de transcendencia social. La narració 's concreta á descriure la cayguda de una honrada familia, explotada pels usurers que se ceban en ella, quan mes víctima la veu-

L BALL DELS COTXEROS

AVUY:—Es vosté una ninfa,
un sol plé de resplandó...
DEMA:—¡Malviatje la bestia!
¡Arri, somera!... ¡Oh, llá, òhl!...

Dibuix de O. JUNYENT

hen de las desgracias nacionales. Es un exemple commove-dor qu' enclou una gran veritat.

Tant els tipos com las escenas de l' obra 's fan notar per l' acert ab qu' están pintats. No hi ha en la novela grans amplificacions, lo que, pel nostre gust, acreix el seu valor. En cambi l' autor se distingeix per la fermesa de pols ab que bosqueja y la nerviositat de son istil.

El desenllás es horrible y desconsolador. La mort inferida á aquellas dos criaturas, tot just nadas, per un desesperat fins á la bojería, será si 's vol de un simbolisme terrible; pero fá mal, y fins crech que hi haurá qui lensi 'l llibre ab rabia.

RATA SABIA

TEATROS

PRINCIPAL

—Principal... Salvat...

—¿Qué diu ara? ¿Qu' está salvat el Teatro Principal?
¡Home me 'n alegro!

LA VEU DEL INTERÉS

—¡No 'n digui mal de las huelgas! ¿No veu que com més se passeja la gent més calsat s' espatlla y més mitjas solas y talóns s' han de posar?

—No vagi tan depressa... Salvat es el nom del em-presari y 'l del seu fill director de la companyía que ha comensat á funcionarhi desde 'l passat dissapte.

Y ara afegiré que si bé aquesta companyía no es de primera talla tampoch s' ho fa pagar com si ho sigués; lo que no 's pot negar es qu' está plena de bona voluntat... á jutjar per la pressa que 's dona á posar obras novas.

En la funció inaugural va estrenar *La pena*, un boceto de drama en dos actes dels germans Alvarez Quintero, als qui per lo vist no 'ls ha cridat Deu pel camí del género patétich. Lo qu' es al cor del espectador no saben arribarhi.

Y 'l públich va dir alló:—Las penas que passin de-pressa.

Y tan depressa, que als tres días, el bosqueig de drama ja no figurava en el cartell.

Dimars, nou estreno: una joguina titulada, *Esgrima y amor* dels mateixos germans Alvarez Quintero, que, per lo vist, si s' hi empenyan, son capassos d' escriure'n una cada día.

Encare que ab obras com *Esgrima y amor* no han de encaparrar-se gayre, per estar inspirada en una pochade que acostuman á fer totas las companyías italianas que venen á visitarnos, y de la qual no recordo 'l títul, y aixó qu' estich cansat de véurela.

Els germans Alvarez Quintero no han fet mes qu' esmotjar la citada producció qu' en italiá resulta molt moguda... y en castellá, tal com l' han deixada, bastant neula.

LICEO

Durant la senmana, hem tingut *Pirineus* á tot drap, augmentant á cada representació l' efecte de l' obra de 'n Pedrell. Els paladars refinats la troban exquisida, justificantse plenament els grans elogis que li han tributat las primeras firmas de la crítica á Fransa, Bélgica, Alemania, Italia y Russia, en son doble carácter de inspiració artística y de afortunada tentativa pera la restauració de la gran música espanyola.

En la funció del di-lluns, el mestre Pedrell, sigué objecte de una ovació entusiasta. La Srta. Grassot, al repetir la deliciosa cansó del Estel, la cantá en llengua catalana. ¿Quin día será que podrá cantars'hi tota l' obra?

Hauría de ferse fins pera gloria de Catalunya, á fí de que pogués registrarse 'l fet de que 'l primer esforserio pera establir el drama lírich espanyol, s' havia fet ab un' obra catalana.

LA VANGUARDIA DEL CARNAVAL

—¡Totas cinch, totas cinch! Convídans á totas... y 'ns deixarém abressar.
—No pot ser, fillas. Hi ha un ditxo que diu: «Qui molt abraça... poch estreny.»

La temporada del Liceo toca ja á las acaballas. Fins á la senmana pr3xima no podr3m donar compte de l'execuci3 de *El Trovador* per en Biel, y del debut de la Darcl3e.

ROMEA

Pera 'l dilluns pr3xim est3 anunciad l'estreno de una nova producci3 del Sr. Iglesias, titulada: *El cor del poble*. ¿No es cert qu' es un títul ben sugestiú?

NOVETATS

Per dimecres estava anunciad l'estreno de un nou melodrama del Sr. Pous (Joseph M.^a), que porta 'l títul de *El hombre del organillo*.

La pr3xima senmana procurarem ferlos'hi saber l'home de l'orga qu3 tal las hi cargola.

Divendres se don3 el IV concert de la *Filarm3nica*, baix la direcci3 del mestre Crickboom. Constituhían el programa 'l preludi del acte seg3n de l'3pera *Gwendoline* de Chabrier; dos pessas en forma de c3non de Schumann; el *Sigfried-idil* de Wagner y la Sinfonía her3ica de Beethoven. Com se veu, un conjunt de primera.

Totas las obras tingueren una execuci3 admirable de justesa, claretat, excelent colorit y adequada expressi3. En la *Filarm3nica*, instituci3 de verdadera cultura musical, cada día mes arrelada á Barcelona, mestre y deixebles son dignes l'un dels altres.

Ben clarament ho testimoni3 ab sos entussiaslas aplausos la escullida concurr3ncia que omplía la sala de Novetats.

CATALUNYA

Sense necessitat de detenirse á Madrit, directament, de:de las riveras del Guadalquivir de ahont es filla, ha

vingut á Barcelona *La Macarena*, un' obra verdadera-ment ensopegada, original la lletra de D. Sebasti3n Alonso, y la m3sica del Sr. L3pez del Toro, firmas novas, completament desconegudas.

No h3 ser3n en lo successiu, sobre tot la del Sr. Alonso, per haver pintat ab tan acert tipos y escenas de la terra sevillana, en un llenguatje viu, expontani, fresch y pl3 de sal pura, treta sense esforços de la mina popular.

Un argument senzillíssim, casi diríam insustancial, no obsta perque l'obra s'aguanti bé y s'escolti ab verdader agrado, com tot lo que transparenta la felís observaci3 del natural.

L'autor de la m3sica s'ha limitat á transcriure al guns ayres populars andalusos, pero sense ferhi gran cosa més en quant á primors de instrumentaci3.

Entre 'ls intérpretes sobresurt en Cerb3n, que fá un borratxo delici3s.

L'obra ha sigut molt ben rebuda: fá riure molt ab las sevas contínuas agudesas, y bé pot afirmarse, perque es cert, que las que acostuman á venir de Madrit, empedradas de xistes fets ab motllo, palideixen al costat de *La Macarena*, verdadera concepci3 genuinament andalusa.

TÍVOLI—CIRCO EQÜESTRE

Ha vingut á aumentar els atractius de las funci3ns que 's donan en aquest local, la reparaci3 del insuperable R3poli.

En Sagasta podría anarlo á veure per aprendre á fer portentosos equilibris.

N. N. N.

D' EN TIMBA EN TIMBA

—¡Y, donchs, Peret, que tal per Barcelona?
—Molt mal; demá me 'n torno á Puigpelat sense humor, sense capa, sense quartos, fent navegar las mans
en el piélagó inmenso del vacío
d' unas butxacas hont no hi queda un clau.
—¿Qué t' han robat?

—No ho sé ni vull saberho.
Ara t' vaig á contá 'l que m' ha passat. Vaig arribá ans d' ahir y aixís que surto de l' estació ja 'm vareig aturar al vol d' una trinxera ahont un ganassa tirant las tres cartetas feya rals.
¡La sota! ¡Ahont es la sota? el trinxa deya y jo, 'hont era la sota vaig filar, hi apunto quatre rals, tomba la carta y 'm veig davant dels nassos un caball.
Me 'n vaig cap á la fonda. Prop la porta trobo un *neulero*, apunto vint á blanchs, volta la ploma, 's para, signa rojos y se 'n van els vint céntims al calaix.
D' en vint en vint vaig perdre quatre andolas avans d' aná á sopar.

Acabo de sopar, vaig á l' *Alhambra* y 'm topo avants d' entrar ab aquellas dos máquinas que semblan dos rellotjes extranys que tiranthi deu céntims se te 'ls quedan y algú assegura que de tant en tant, cada quinze ó vint díes, te vomitan vint céntims ó dos rals.
¡Sens poguer arrencáshi ni un trist xavo un nap se 'm van dragar; sort qu' al menos la *música* me va doná un xiquet de mal de cap!

A dins rifavan no sé qué, vaig pendre set vegadas bitllets, sens treure may, fins que vaig comprá á un home quatre décims del sorteig *de demá* y quan avuy els miro em veig que son de tres sorteigs passats.

Al sortir trobo un *ganxo*; se m' emporta á un puesto misteriós, ahont remenant ossos de mort, anavan y venían pilots de plata y de bitllets del Banch. Vaig probar *la dinch danch, la repetida, dugas y una...* tot ho vaig probar, pro van anar las mevas postas dintre sense salvarsen cap.

Vaig sortir del burlot y dugas pelas que á un recó de butxaca vaig trobar las vaig perdre á l' espasa á una taberna, y avuy hi he tornat per veure si de día las trobava y no las hi trobat ni sota 'ls banchs.

Y ara, ja ho veus, m' hi empenyat la capa per torná á Puigpelat.

—¿Pero aixó es Barcelona ó Baden-Baden?
—*¡Bádan, bádan, noy gran!*

JEPH DE JESPUS

L' arcalde, negantse á secundar las cábalas del governador y dels cacichs, ha demostrat ser un xicot de bé.

Y digne, molt digne de conservar el séu bon nom. Per Barcelona segueix sent el senyor Amat.

En cambi, 'ls que 'l van posar á l' arcaldía están tan empipats, que ja comensa á ser per ells no 'l senyor Amat, sino 'l senyor *Aburrit*.

Per últim sembla que s' ha iniciat una campanya

higiénica per evitar que s' escupi en els sitis públics, y especialment en els llochs com els carruatges dels tranvías, ahont es continua la renovació de la gent.

Está probat que 'ls *esputos* (per no dirne *gargalls*, ¡malviatje la forsa expressiva de la llengua catalana!), son un gran vehícul pera la propagació de la tisis.

De manera que pot succehir molt bé que un día prenguin passatge en un tranvía per anar á Gracia, y un malehit microbi 'ls el dongui pel Poble Nou ó per Ca 'n Túnis.

Aixís, donchs, en aquest punt tothom deuria constituirse en zelós vigilant de la salud pública.

Qui vulgui escupir que ho fassi en el mocador.

O si no, que pensi ab el govern. Pensant ab en Sagasta *tragará saliva*.

PASSEJANT

—¿Qué te 'n sembla d' aquesta pulsera?
—Qu' está molt bé... á dins del aparador.

PER SANT ANTONI DELS ASES

Hi ha qui adorna 'l matxo,
hi ha qui adorna l' haca:
els senyors ciclistas
adornan la máquina.

Estém á mitj Janer, y no s' ha inaugurat encara el curs académich del *Ateneo Barcelonés*.

Pero en cambi s' ha inaugurat un *kiosko* á l' escala de aquell establiment.

Y no 's pensin que sigui un *kiosko* de nyigui-nyogui. No, senyors, no: un *kiosko* de ferro, y górich y adornat ab vidres de colors.

Un *kiosko* simbólich. Es górich y acaba en punta... com la vida científica y literaria de aquella corporació, que també hi va acabant.

Una persona que ho va presenciar, me conta lo següent:

Era un diumenje á la tarde al Palau de Bellas Arts. Dos redactors de *La Perdiu* anaren á pendre nota de las adquisicions fetas en l' exposició Peller. L' un dictava 'l nom dels adquirentors; l' altre 'ls escribia.

El que dictava:—J. Roca y Roca.

El qu' escribia:—No, aquest no: fora.

Aquell:—Antoni López.

L' altre:—¡Fora!

El primer:—Apeles Mestres.

El segón:—Bueno, aquest sí, pero al cap-de-vall de la llista, barrejat ab els demás...

No hi ha res més inofensiu que una picada, que una picada, no hi ha res més inofensiu que una picada de *Perdiu*.

Donat l' éxit artístich alcansat per l' hermosa partitura d' en Pedrell, es qüestió de rectificar la famosa frase de Lluís XIV.

Si sigüés viu aquell monarca, li diríam ab tota la boca:

—Sa Majestat va equivocar-se de mitj á mitj: *hi ha Pirineus*.

Els sis tinentes d' arcalde fusionistas embotellats, per no ser menos que 'ls demás individuos del Ajuntament, han constituhit la comissió central.

La dificultat sols consistía en elegir president, tenint com tenen tots ells aptitud legal per' exercir la presidencia hont se vulga que 's trobin; pero van sortir del pas elegint al senyor Fabra y Ledesma.

Podrá quedar ficat dintre de la botella; pero l' elevadíssima qualitat de president dels presidents, lo qu' es aquesta ningú li quita.

Y á propósit de la comissió central.

No sé si será per entendre en qüestions tan intrincadas com son els bagatjes, els allotjaments y las rifas, han demanat que 's posesin á las sévas ordres un gran número de empleats de todas las categorías, jefes, oficiales y escribents.

Res pitjor que trobar-se ficat dintre de una botella, pera perdre fins la noció de la realitat.

Hi ha qui, avants d' entrarhi, será un Fabra y Ledesma, y una vegada dintre 's transformarà en un Fabra y *Pert-l' esma*.

A dos quarts de dotze del matí de avuy divendres,

ELS BURROS DELS COPS

—Ja que aquest any han rebut tant, deixémlos fé 'ls tres toms ¡pobrets! avuy qu' es el seu día.

LA PLAGA DELS REFREDATS

L'altre dia 'ns deya un amich nostre anexionista *enragé*:—Vejin, d'un quant temps en aquesta part, si n'haurá fet de prosélits la idea santa de la nostra causa, que tothom s'enseja á enrahonar com els francesos.

Y tenia rahó; desde 'l comensament del hivern que no hi ha cap fill de vehí que no dongui un tó mes ó menos nassal á las paraulas, arribant al extrém de una tal perfecta pronunciació quan han de dir: *enfant, cochon, sacré nom*, etc., etc., que no tenen res que envejar á n'els traductors del Cyrano.

¡Els cataláns parlant francés! ¡Deu de Deu, quina *joie* pel bisbe Carselade, l'intrépit *patuá*, llibertador dels provensals... de Sant Martí!

Pero ells no comprenen qu' aixó de parlar ab el nás no té res que veure ab el sentiment de patria, sino que prové senzillament de la estació en que 'ns trobém, del clima, del termómetro, del barómetro y qui sab si de... Els Pirineus.

Per aixó tots els que li semblan *anexionistas* al amich nostre no son més qu' uns infelissos encostipats, ab un embromament de nás de mil dimonis que no acaban may de destruir perque no 's prenen la molestia de fer lo que segueix:

Prepareu una cullerada d' oli d' olivas, un rovell d' ou y deu grams de mel. Tot aixó, ben debatut, vos ho engulliu en el precís moment de ficarvos al llit, y ja n' hi ha prou. De cada deu vegadas las nou, vos sentireu curats radicalment, després de la primera toma, l'endemá mateix.

Y es assegurat.

CÓM SE CONSTIPA UN HOME

—¿D' ahont l' has tret aquest refredat?
—Tú dirás. ¡Tres nits de Pirineus!...

arribará á Barcelona, per la línea del Nort, l' *Orfeo Pamplonés*.

L' A-sociació dels coros d' en Clavé 's disposa á dispensar als simpátichs coristas navarros una acullida carinyosa y entussiasta. Y á la veritat se la mereixen. Com á fills del art constitueixen una agrupació musical de gran importancia, que ostenta en son pendó un sens fí de trofeus de sos senyalats, merescuts y brillants triunfos. Y com á fills de la forta Navarra, son un modelo de cultura, de cordialitat y d' esperit hospitalari.

Ne poden respondre 'ls coristas d' en Clavé, que, al visitar Pamplona, trobaren allí 'l cor y 'ls brassos dels orfeonistas y de tot aquell poble, que tant se 'ls estima y á qui tan dignament representan.

No duptém, donchs, que Barcelona sabrá correspondre acudint al tres concerts que pensa donar l' *Orfeo Pamplonés*: divendres á la nit y dilluns, també á la nit, á Novetats, el primer ab el concurs del *Orfeo Catalá*; y 'l diumenje á la tarde al saló del Palau de Bellas Arts, ab la cooperació de l' Associació de coros d' en Clavé.

¡Es tan agradós poder aplaudir á uns hostes tan simpátichs, y que además saben cantar tan bé!

No en va procedeixen de la patria del famós Sarasate, artista sens rival que s' honra ab la presidencia del *Orfeo*.

Senyors, per Deu: ja que tot ho hem de fer en catalá, á lo menos femho bé.

Del dinar ofert al mestre Pedrell, als organitzadors del obsequi se 'ls va ocorre dirne: un *entaulat*.

Y *entaulat*, será si 's vol la persona que s' entaula, es á dir, la que menja; may el dinar mateix, es á dir, lo qu' es menjat.

Si haguessin dit *entaulament*, sería la cosa una mica agafada pels cabells; pero menos mal. Podria derivar, ja que no del verb actiu *entaular* (preparar algún negoci ó pretensió), del verb reflexiu *entaularse* (asseures pera menjar en la taula comuna en els hostals ó posadas), y podria mitj anar.

Ey, sempre que no pogués disposarse d' altres termes més propis y castissos en que tan abunda la llengua catalana.

Com convit, ápat, tiberi, fatori, menjada... y 'ls més senzills ó siga dinar ó sopar, segóns l' hora en que s' efectúa y la condició dels plats que se serveixen.

Y si aquesta explicació no 'ls basta, queda *entaulada* la qüestió.

Y que 'l doctor Alcover, si li ve de gust, hi fiqui *cullerada*.

El senyor Campdepadrós, acreditat fabricant de bossas de luxe y demés envasos de paper, ha obsequiat als seus favoreixedors ab un bonich enganxapapers de metall, de una forma molt artística.

Y ¡quin goig hi faria una restallera de bitllets de mil pessetas enganxats!

Espigolat en un periódich extranger.
Un venedor de automòvils á un parroquiá:
—Aquí té, senyor, un carruatje magnífich: el rey dels belgas va estar á punt de adquirirlo.
—Y ¿per qué no li va comprar? Algún defecte hi veuria.
—No, senyor: no 'l va volguer, perque 'l va trobar massa barato.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obra nova. — Acaba de sortir

ADUNCI

PER ENRICH DE FUENTES

Un tomo en octau, Ptas. 3.

Obra nueva

FLORILEGIO

DE

POESÍAS CASTELLANAS

DEL SIGLO XIX

Con introducción y notas biográficas y críticas

POR

JUAN VALERA

TOMO I

Esta obra constará de 5 tomos, que se publicarán mensualmente.

El precio total de la misma durante su publicación será de

12'50 pesetas

pagaderas al adquirir el tomo ó tomos publicados.

Nueva

Gente de tablas

POR

M. MARTINEZ BARRIONUEVO

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

Novedad

DE BUENA CEPA

POR

FRANCISCO ACEBAL

ILUSTRACIONES DE APELES MESTRES

Precio: Ptas. 0'75

MONÓLECHS

PER

Apeles Mestres

Preu 2 pessetas

EL PROLETARIADO MILITANTE

por ANSELMO LORENZO

Ptas. 3

C. GUMÁ

AGENCIA DE MATRIMONIS

Preu 2 rals

POEMAS DE MAR

PER

APELES MESTRES

Preu 2 pessetas

La próxima semana aparecerá

ELENA

NOVELA DE UN CAPUCHINO, POR ENRIQUE MURGER

Tomo 80 de la COLECCION DIAMANTE

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

ELS AUCELLS DE LA COMISSIÓ CENTRAL

—Miri, senyor Sagasta, si 'ls estimo á n' aquests *pájáros* que, per ells sols, els he comprat una gabia... sense menjadora.